Влада на Република Северна Македонија
- ПРЕТСЕДАТЕЛ –

Мандатно писмо за министерката за труд и социјална политика

3 септември 2020 година

Почитувана министерка Шахпаска,

На парламентарните избори кои се одржаа на 15 јули 2020 година граѓаните на Република Северна Македонија избраа да продолжиме да ја движиме државата напред. Нивниот глас за коалицијата која ја формираше новата Влада со мандат од 2020 до 2024 година е нивната сопствена инвестиција во полза за подобар живот за себе, за своите семејства и своите заедници. Гласот на секој граѓанин е глас за одбрана од КОВИД-19 и за успешно справување со здравствено-економската криза, глас за новата македонска економија, за нови и добро платени работни места, за правна и праведна држава, за чиста и здрава животна средина, за функционална инфраструктура, за ефикасно поврзување дома и со светот, за силна национална култура по угледот на европската култура и за образование кое младите генерации ги подготвува за подобра сегашност и подобра иднина.

Во изворното значење на зборот „министер“ се содржани службата, грижата и помагањето на граѓаните. Вие, како министер, морате да го разберете гласот на граѓанинот како прецизна насока која доаѓа од највисоко ниво и од која нема отстапување. Морате да им служите на сите граѓани, без разлика на нивната етничка, и партиска припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, раса, боја на кожа, потекло, припадност на маргинализирана група, јазик, социјално потекло, образование, религија, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус. Очекувам дека во извршувањето на Вашите должности и во

остварувањето на Програмата за работа на Владата 2020-2024 година ќе се вклучите без задршка и со целосна професионална посветеност. Имаме сериозна и суштинска обврска агендата за која се обврзавме пред граѓаните да ја оствaруваме со максимален вложен напор, преку ефективно извршување за најдобри можни резултати. Овој начин не познава компромиси и оправдувања и вклучува постојана изложеност пред јавноста на која ќе ѝ ги ставиме на располагање сите механизми за да ја следи нашата работа.

Вие сте дел од Владата која отворено ја презентира својата работа и е достапна за секој граѓанин на Република Северна Македонија. Јас, како претседател на Владата ќе ја унапредам структурата на мојот кабинет со цел да бидам уште поотворен премиер и да обезбедам постојана двонасочна комуникација со сите граѓани и заедници на кои им е потребна помош од мене и моите служби, но и за да можам да ги примам и разберам сите идеи и иницијативи кои доаѓаат од јавноста. Ве задолжувам и Вас на редовна и отворена комуникација со сите граѓани и засегнати страни во општеството преку унапредување на каналите за респонзивност, инклузивност и партиципативност.

Вашата работа секојдневно ќе се следи и мери. Ако сте посветени, отчетни и одговорни ќе имате одлични резултати и ќе продолжите да работите уште подобро за уште повеќе резултати. Во спротивно, граѓаните ќе реагираат и тоа ќе предизвика кадровски промени. Само така е исправно и чесно пред зборот кој сме го дале пред граѓаните. Затоа, првите заклучоци за Вашата работа ќе ги донесам после истекот на првите 100 дена од мандатот, односно на истекот на оваа 2020 година, после што се можни промени. На истекот на секоја година ќе вршиме методолошка анализа на реализацијата на зададените цели и на севкупното Ваше работење.

Номинирајќи Ве за министерка до Собранието на Република Северна Македонија, бев убеден дека можам да сметам на Вашата целосна одговорност и посветеност во извршувањето на должностите. Токму затоа, очекувам резултати веднаш. Граѓаните

имаат очекувања, а Вие сте на оваа позиција за да направите сè што е потребно за оваа Влада да ги исполни очекувањата.

Една од клучните определби на оваа Влада е грижа за сите. Социјалните вложувања ги гледаме и како начин да ги поддржиме луѓето да можат да се справат со животните ризици. Тоа вложување е предуслов за одржлив економски раст и создавање нови работни места. Политиката на Владата во овој мандат ќе биде да продолжи паралелно да ја намалува невработеноста и да стимулира пораст на платите, да овозможи подобри услови за младите и да ја унапреди родовата еднаквост.

Како Влада си поставивме сериозни цели во оваа област, и токму затоа, како министерка за труд и социјална политика во Вашиот мандат очекувам да креирате и поттикнувате политики базирани на аргументи и емпатија, рушејќи ги бариерите и стереотипите.

Поконкретно, од Вас очекувам:

- Да спроведувате мерки кои ќе ја намалуваат невработеноста за 3 % на годишно ниво, при што заедно секоја година ќе обезбедиме 2 милијарди денари за активните мерки за поддршка на вработување и самовработување;
- Да креирате политики за подобрување на условите на сезонските работници, вклучувајќи и воспоставување на ваучер-систем за плаќање на социјалните придонеси за сезонските работници;
- Активно и посветено да спроведувате мерки за намалување на сиромаштијата за истата да достигне стапка помала од 16 %, со акцент на детската сиромаштија;
- Да работите на подобрување и дигитализирање на социјалните услуги за граѓаните;

- Да воспоставите концепт „Општината се грижи" преку кој ќе се креираат нови услуги за граѓаните, но и работни места во овој сектор, а ќе се овозможи и отворање на канцеларии на центрите за социјална работа во секоја општина на територијата на државата;
- Да го ратификуваме Договорот од Маракеш во насока на остварување на правата на лицата со попреченост. Паралелно, да подготвите и до Владата да предложите нов Закон за вработување на лица со попречености, воведување на професионална рехабилитација платена од државата во 2021 година и изработка на Национален регистар на лица со попречености;
  - Да отворите Центар за повозрасни деца/лица со аутизам во Скопје;
  - Да воспоставите Центар за одмена на семејна грижа во државата;
- Грижата за семејството да остане високо на агендата:
  - Во соработка со Владата да воспоставите државен Фонд за исплата на законска издршка на деца во ситуации кога едниот родител по разводот не ги исполнува законските обврски;
  - Да обезбедите најмалку 7.500 места за деца во градинките, а за сите деца од семејства со ниски приходи заеднички да обезбедиме бесплатно згрижување;
  - Додатокот за семејна грижа во згрижувачки семејства да го зголемиме за 30 %;
- Постепено да креирате политики за подобрување на квалитетот на животот на старите лица и обезбедување достоинствена старост:
  - Да создадете стабилен пензиски систем за сегашните и идните пензионери - флексибилен пензиски систем со воведување можност за предвремено пензионирање до максимум 5 години пред остварувањето на правото на пензија, со пропорционално намален износ на редовната пензија и да овозможите законска основа за докуп на стаж со цел стекнување право на пензија;
  - Да ја зголемите минималната пензија за да изнесува најмалку 10.700 денари за сите;
  - Да придонесете кон зајакнување на улогата на старите лица во локалните заедници и обезбедување услови за вклучување во јавниот живот, преку

отворање можности за волонтирање и работно ангажирање на возрасните лица кои сакаат да го прават тоа;
    - Да воспоставите 10 центри за активно и здраво стареење на старите лица;
- Да спроведете мерки кои ги таргетираат младите и нивната иднина, особено во насока на зголемување на нивната вработеност:
    - Да продолжи исплатата од 3.000 денари месечно младински додаток за вработени млади лица до 23 години со завршено најмалку средно образование кои работат во производството;
    - Во соработка со надлежните институции да овозможите поврат на персоналниот данок на доход за сите нововработени под 30 години, како и ослободување од плаќање данок на сите новосоздадени приватни претпријатија, формирани од млади до 30 години или жени, сè додека прометот е под 3 милиони денари;
    - Директна поддршка на младинското и женското претприемништво преку грантови во висина од 5.000 до 15.000 евра за почеток на сопствен и нов бизнис;
    - Да подготвите и до Владата да предложите Закон за младинска гаранција;
    - Да подготвите и до Владата да предложите Закон за поддршка на социјално претприемништво, со фокус на младите и жените, и со отворање на три центри за поддршка на социјални претпријатија;
    - Да поттикнете соработка на таканаречен triple helix, при што универзитетите, бизнис-заедницата и Владата заедно да ги подготвуваат наставните програми кои ќе бидат вистински одговор на потребите и барањата на пазарот на трудот;
- Заедно со Владата и единиците на локалната самоуправа да креирате политики за постигнување на родова еднаквост, сузбивање на родовите стереотипи и елиминирање на родово-базираното насилство:
    - Да работите на целосно усогласување на законската регулатива за исполнување на стандардите во согласност со Истанбулската конвенција;
    - Да креирате политики и мерки за вработување кои ќе влијаат врз намалување на неактивноста на жените на пазарот на трудот, политики кои го уредуваат родителското отсуство, заштитата на работното место, флексибилното работно време и скратеното работно време и работни

места кои се приспособени за мајките, зголемување на достапноста на градинките особено во руралните средини и зголемување на бројот на домови за стари лица во сите плански региони;
    - Да подготвите и до Владата да предложите одредби во Законот за работните односи во кој ќе се дефинира и уреди мајчинско отсуство, татковско отсуство, како и заедничко флексибилно родителско отсуство за двајцата родители;
    - Да подготвите и донесете Програма за реинтеграција на жени жртви на насилство;
- Да спроведувате и други активности согласно заложбите и Програмата на Владата на Република Северна Македонија 2020 - 2024 година.

Истовремено, како министерка за труд и социјална политика во Владата на Република Северна Македонија од Вас очекувам:

- Да бидете прв чувар на Уставот и законите и да осигурате дека Министерството за труд и социјална политика ги исполнува сите законски обврски, дека сите носители на јавни функции и службениците кои работат под Ваша надлежност се еднакво одговорни пред законот и Уставот, а Уставот и законите се спроведуваат еднакво за сите;
- Да бидете пример за добро управување и да осигурате дека носителите на јавни функции и службениците кои работат под Ваша надлежност се придржуваат до највисоки стандарди за одговорно и етичко управување;
- Да осигурате дека Министерството за за труд и социјална политика навремено, правично, ефикасно и ефективно одговара и ги решава прашањата и постапките од граѓаните и правните лица на тој начин оправдувајќи ја и стекнувајќи ја довербата на граѓаните и јавноста;
- Да ја продолжите примената и да ги унапредите политиките на транспарентност и отчетност;
- Да бидете отворени и инклузивни кон граѓаните, стручната јавност, граѓанското општество и опозицијата во креирањето и спроведувањето на јавните политики со цел да се обезбедат квалитетни политики базирани врз докази и консензуалност во општеството;

- Да осигурате дека државните ресурси не се користат за партиски и изборни цели и дека на административните службеници и вработените во јавниот сектор не им се вршат партиски влијанија;
- Да ја унапредувате родовата еднаквост и правичната застапеност и постојано да го имате предвид мултиетничкиот карактер на земјата.

Соработувајте со сите вработени и искористете ги сите расположливи потенцијали во јавната администрација. Во целото ваше дејствување бидете им пример на тие со кои работите и на граѓаните за кои работите. Придржувајте се до Кодексот за етичко однесување на членови на Влада и носители на јавни функции именувани од страна на Владата и ширете ги етичките вредности. На крајот на нашиот мандат во 2024 година, како резултат на позитивните промени кои ќе ги направиме, Република Северна Македонија да биде земја во која граѓаните сакаат да живеат и да придонесуваат за нејзино постојано унапредување. Граѓаните го очекуваат тоа од нас.

Ви посакувам многу среќа, здравје и успешен мандат.

Искрено Ваш,

Зоран Заев

Претседател на Владата на Република Северна Македонија